

ELS SERVEIS SOCIOEDUCATIUS DE TARDA

La perspectiva dels infants i dels professionals que hi treballen

Recerca guanyadora a la convocatòria Social Research Call 2024 de la **Fundació La Caixa**, que ha rebut el finançament d'aquest organisme i ha comptat amb la col·laboració de la DGPPIA de la Conselleria de Drets Socials i Inclusió. Ha estat liderada per **Liberi, grup de recerca en Infància, Joventut i Comunitat** de la **Universitat de Girona**.
Octubre de 2026

Per contactar amb l'equip de recerca: liberi@udg.edu

Dra. Carme Montserrat, Dr. Edgar Iglesias, Dr. Pere Soler, Dra. Anna Planas, Dra. Marta Garcia, Dr. Joan Llosada, Gala Lima, Martí Dolz, Alaitz Inchaustegui i Dra. Berta Francàs.

Project financed by:

Aquesta obra està subjecta a una llicència de Reconeixement 4.0 Internacional de Creative Commons (CC BY 4.0). <https://creativecommons.org/licenses/by/4.07>

EN QUÈ HA CONSISTIT LA RECERCA?

El projecte de recerca 6 Mirades ha volgut conèixer i analitzar la perspectiva dels infants i adolescents en contextos de risc social a través de la seva participació als serveis socioeducatius de tarda a Catalunya. Ens referim a serveis que funcionen entre setmana fora de l'horari lectiu i que reben actualment diferents denominacions com Serveis d'Intervenció Socioeducativa (SIS), Centres Oberts (CO), Esplais diaris, o serveis d'acompanyament educatiu. La recerca s'ha desenvolupat entre els anys 2024 i 2026 i els seus objectius han estat els de conèixer:

- les característiques dels infants i adolescents que hi participen;
- la satisfacció vital d'aquests infants i adolescents així com les seves necessitats i aspiracions;
- les valoracions que fan els infants i professionals en relació a aquests serveis;
- el rol d'aquests serveis en la prevenció de situacions de maltractament i les accions que es duen a terme amb les famílies;
- la funció compensadora i preventiva d'aquests serveis davant les desigualtats educatives;
- les propostes de millora des d'aquests recursos comunitaris.

PER QUÈ AQUESTA RECERCA?

Enmig del procés d'implantació del model de Serveis d'Intervenció Socioeducativa (SIS) i el debat sobre el rol dels Centres Oberts (CO), i altres serveis socioeducatius, es va plantejar una recerca per conèixer la mirada i opinions dels principals protagonistes: els infants i adolescents que hi participen, amb l'ànim d'aportar reflexions i propostes per a la pràctica socioeducativa i la política pública.

MÈTODE

La recerca ha comptat des de l'inici amb la participació dels infants i adolescents mitjançant la creació de **5 grups d'experts formats per nois i noies d'entre 9 i 17 anys** dels SIS del Consell Comarcal del Tarragonès i del Solsonès, dels centres oberts d'AEI Raval i Llagostera, i de l'esplai diari Pubilla Cases Can Vidalet. També s'ha comptat amb un Consell Assessor format per representants de FEDAIA, Proinfancia, Fundació Pere Tarrés, Fundesplai, Fundació Champagnat, AEI Raval, Ivàlua, la DGPPIA, i els Ajuntaments de Barcelona, Girona i el Prat de Llobregat. A més, s'ha rebut l'assessorament d'un Consell d'experts de les universitats de Groningen, Porto i la UNED de Madrid.

S'ha dut a terme un **estudi quantitatiu** mitjançant l'aplicació d'un qüestionari elaborat conjuntament amb els 5 grups d'experts, dirigit als **infants i adolescents** d'entre 9 i 17 anys que assisteixen a aquests serveis socioeducatius i als **professionals** que hi treballen.

S'han recollit qüestionaris:

1.249

d'infants

465

de professionals

Es tracta d'una **mostra poblacional**, doncs es va convidar a tots els serveis i es va assolir una taxa de participació del 41,2%. També s'han analitzat les dades **qualitatives** recollides en els diferents grups d'experts i assessors, així com en les preguntes obertes dels qüestionaris (es mostren algunes cites textuais).

PRINCIPALS RESULTATS DE LA RECERCA

01 Com són els serveis, els infants que hi participen i els professionals que hi treballen?

Els serveis:

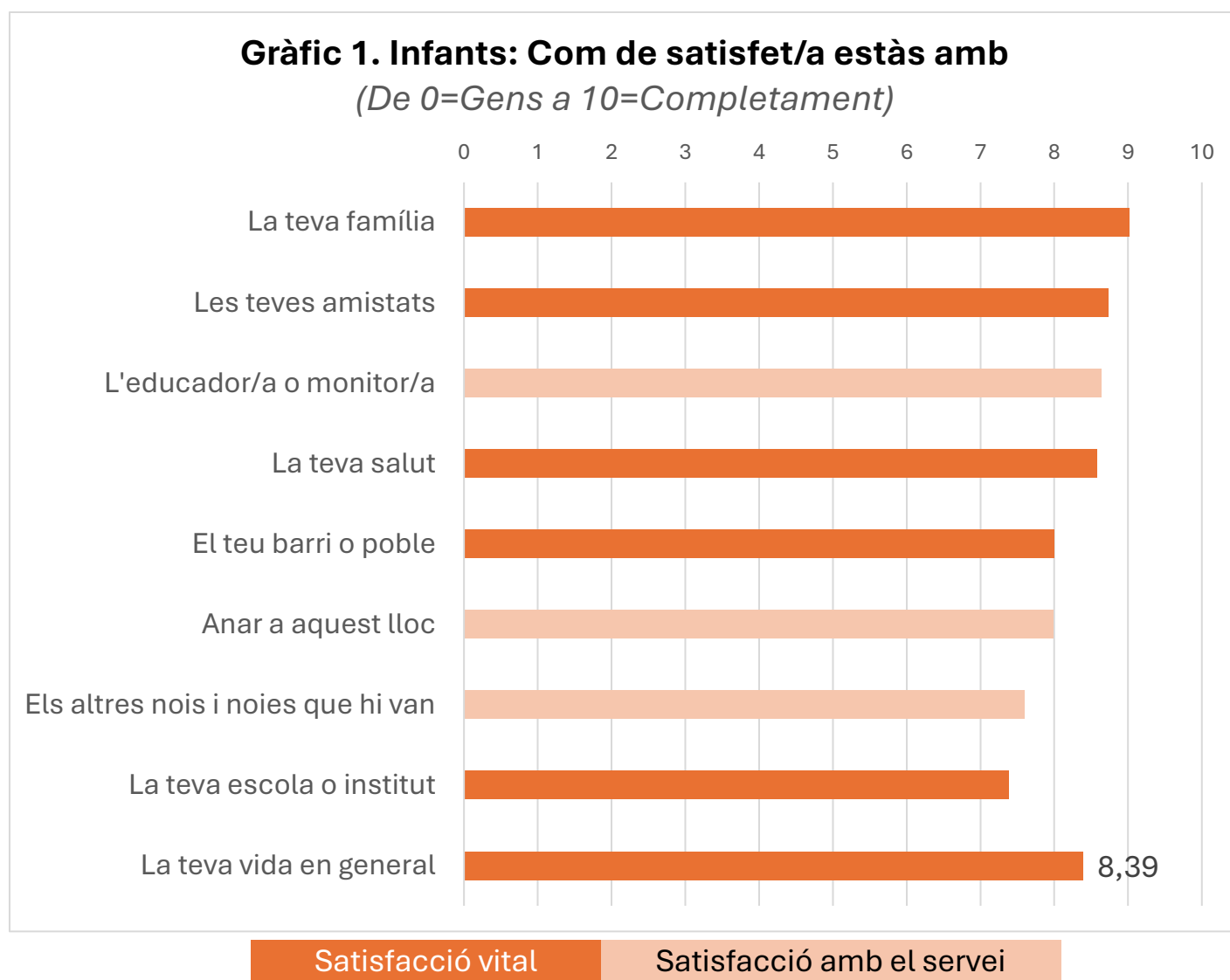
- **190 serveis** de Catalunya: el 34,4% de **gestió pública** i el 65,6% gestionats per **entitats del 3r sector**.
- **133 municipis**, dels quals el 31,2% són de menys de 20.000 habitants.
- Segons com s'hi refereixen els professionals, els tipus de servei són: 47,2% **SIS**, 23,7% **Centre Obert**, 20,9% **esplai diari**, i 8,2% **reforç educatiu**. En paral·lel, s'observa que els infants en fan una **apropiació positiva** i sovint s'hi refereixen com a **Casal**.
- El 83,7% funcionen mitjançant **atenció grupal**. La majoria dels infants hi van **dues tardes a la setmana**, però el ventall de respostes va d'un a cinc dies setmanals.

Els infants i adolescents. Dels 1249 que han respost el qüestionari:

- Tenen entre **9 i 17 anys**.
- El 47,1% estudien educació primària i el 52,9% secundària.
- El 68,9% dels infants són nascuts a Espanya i 69,5% són fills/es de pares o mares nascuts a l'estranger.
- Els professionals afirmen que la majoria provenen de contextos familiars i socials amb vulnerabilitat socioeconòmica i presenten necessitats de suport socioemocional i acadèmic, però també en **destaquen molts aspectes positius**:

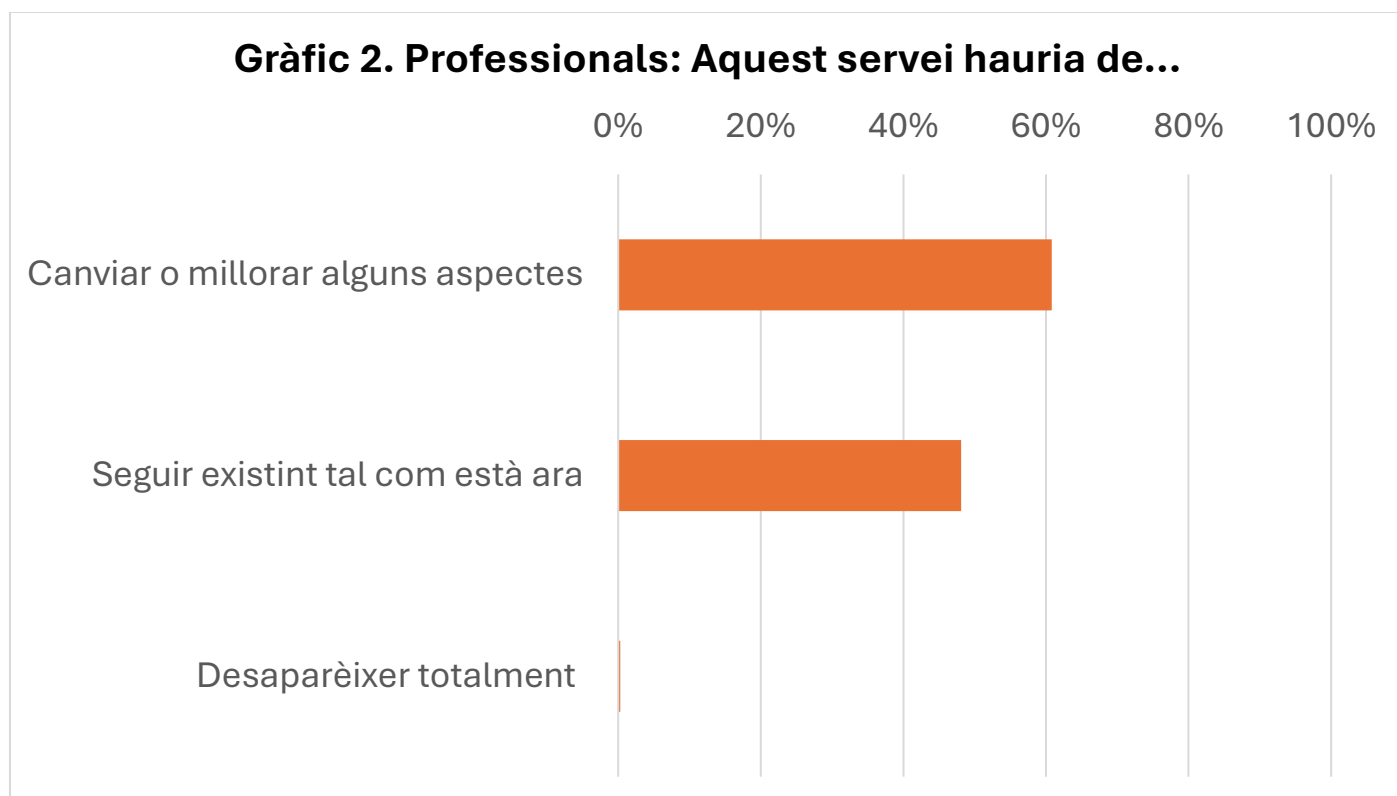
“Enèrgics”, “inquiets”, “actius”, “divertits”, “agraïts”, “resilients”, “sensibles”, “creatiu”,...

- La meitat dels infants afirmen que **hi van perquè els hi ha dit la família**, i pocs reconeixen la derivació dels serveis socials, a diferència del què afirmen els professionals.
- Les **valoracions** dels infants sobre el lloc, els materials, l'horari i la periodicitat del servei, en general, són **positives**.
- La **satisfacció vital** dels infants és alta i similar a la resta de la població en aquestes edats. La **satisfacció amb el servei també és alta**, especialment amb els educadors/es (Gràfic 1).

Els professionals. Dels 456 que han respost el qüestionari:

- Mitjana d'edat: 33,2 anys.
- El 85,3% són dones.
- El 95,9% han nascut a Espanya.
- El 40,9% treballen com a educadors/es socials.
- Només el 32,1% treballa a **jornada completa**.
- La meitat porta com a màxim 3 anys treballant al servei, i un 20% hi porta 10 anys o més.
- Els professionals hi volen seguir treballant i la seva **satisfacció amb la feina** és alta (7,9 de mitjana en una escala de 0 a 10).
- Pensen que el **servei hauria de seguir existint** tal com està o introduir millores, però no desaparèixer (Gràfic 2).

02 L'acompanyament socioemocional dels serveis socioeducatius

Els infants i adolescents valoren molt positivament els serveis. S'hi senten **contents, escoltats, respectats, aollits i segurs**. També destaquen que no se senten jutjats, que se'ls té en compte i els hi donen solucions. Valoren que han construït **vincles afectius** de referència basats **en la confiança** i, sobretot, posen en **valor el fet de 'parlar' amb l'educador/a**.

“Sense pena ni vergonya, m'agradaria trobar més centres així com estic aquí. Els educadors/es i companys/es són molt bones persones, t'ajuden i et tracten com si fossis un més de la seva família.” (Noi, 17 anys)

N'hi ha que expressen que a causa de l'**aparença física, l'origen cultural o la religió, se senten discriminats a l'escola, però no al SIS, CO o esplai diari**. L'aspecte de l'aparença física pot estar relacionat amb l'origen cultural, però també amb la pressió de seguir uns determinats canons estètics.

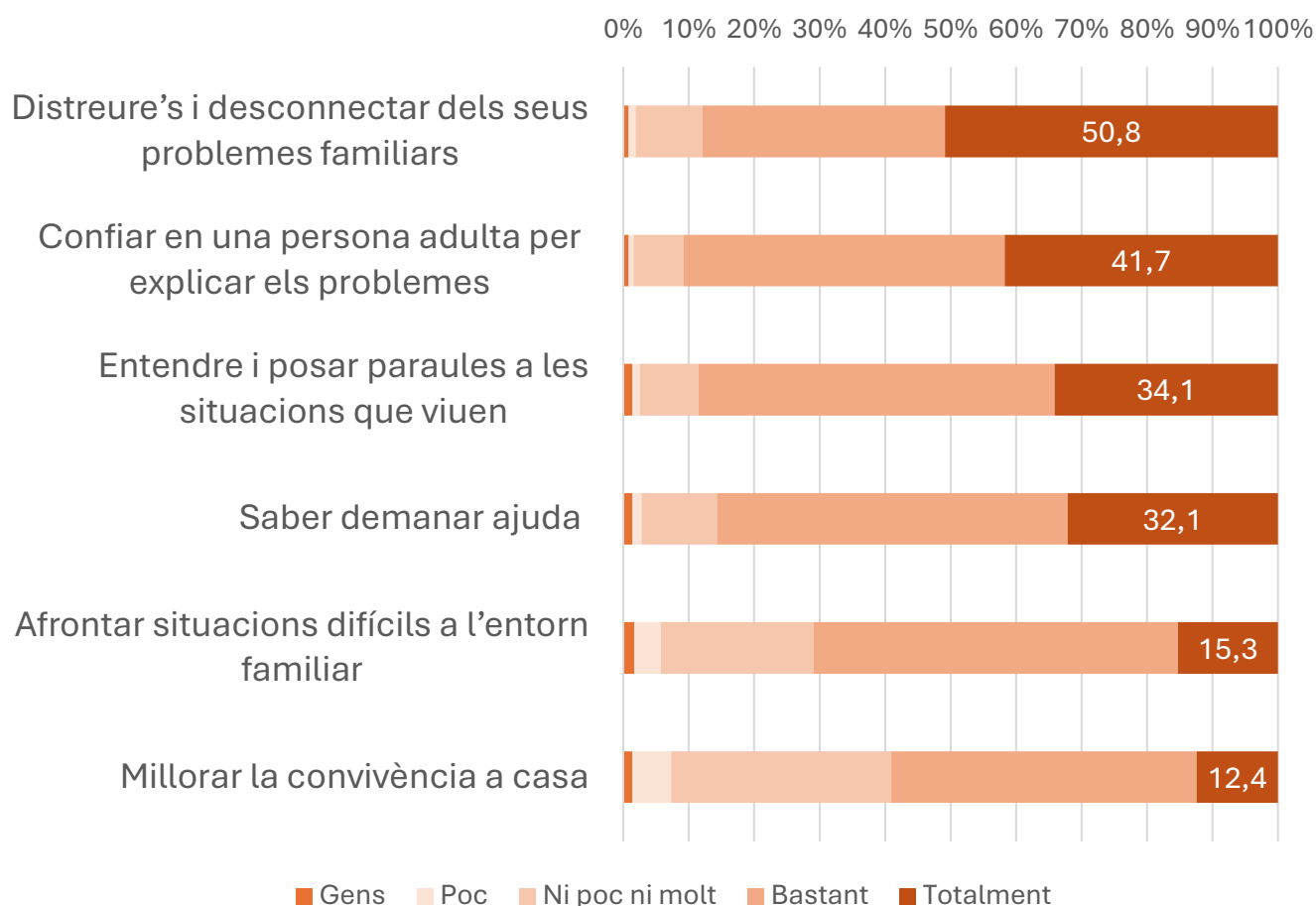
Els infants i adolescents expressen el desig de seguir-hi anant. Quasi la meitat voldria anar-hi més dies. Els infants recomanarien el servei i **no voldrien que el tanquessin**.

“No m'agradaria que tanquessin l'espai perquè forma part de la meva vida i de la infància de molts nens i nenes, i perquè es un espai on els infants que tenen problemes a casa tenen un espai on passar-ho bé i estar amb els amics” (Noia, 16 anys)

També identifiquen algunes limitacions en els serveis. Perceben que algunes normes són exagerades, que els educadors/es els fan parlar massa de les emocions, que algunes activitats són massa infantils, i en menor mesura, que a vegades hi ha conflictes i baralles.

Els professionals tenen un paper clau en l'acompanyament emocional. Pensen que el servei **ajuda als infants i adolescents a desconnectar dels problemes, a confiar, a posar paraules i a demanar ajuda.** En menor mesura, afrontar situacions difícils i millorar la convivència a casa (Gràfic 3). Els infants també expressen que hi van per poder expressar les emocions, però no volen que sigui una activitat obligatòria (Gràfic 4).

Gràfic 3. Professionals: Els infants que viuen en contextos d'adversitat, participant al servei aprenen a...

03 L'acció socioeducativa i el suport acadèmic

Els infants i adolescents **valoren positivament el suport educatiu que reben**. La majoria diu que un dels motius pels quals hi assisteixen és per fer deures o estudiar (Gràfic 4). Els espais de suport educatiu esdevenen espais de referència pels infants, i prop de la meitat diuen que anar al servei els ajuda a **anar millor a l'escola o l'institut** (Gràfic 6). Hi ha serveis que no ofereixen aquest espai i suport, però els infants voldrien tenir-lo perquè no poden fer-ho a casa.

Gràfic 4. Infants: Per què hi vas?

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

Per fer amistats

Per fer deures o estudiar

Per divertir-me i passar el temps

Per no estar tota la tarda a casa

Per expressar les emocions

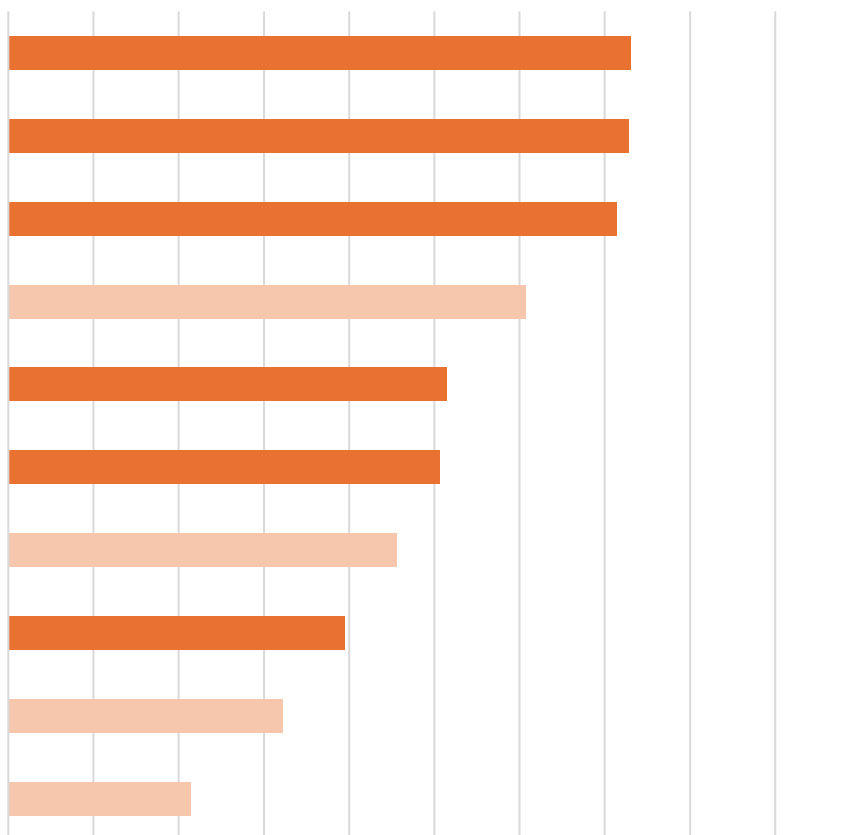
Per buscar on formar-me, esport

Per desconnectar de problemes

Per parlar de preocupacions

Per no estar al carrer

Perquè la meva família treballa

Motivació del noi/a

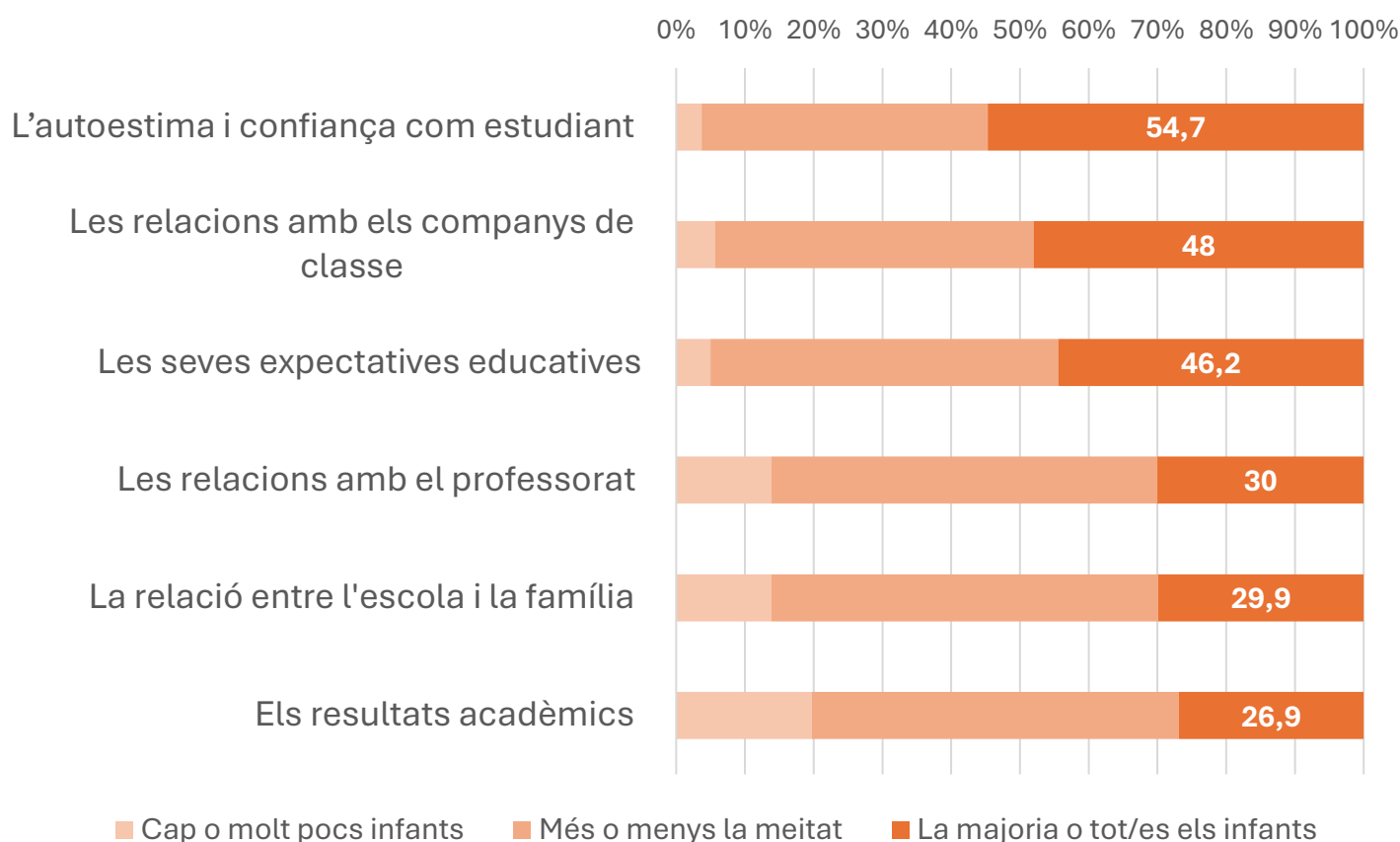
Context familiars/social

Els professionals afirmen que un dels objectius principals del servei és combatre les **desigualtats educatives**, i que des del servei aconseguixen millores relacionades amb l'autoestima com estudiants, les relacions amb companys i les expectatives educatives (Gràfic 5).

En canvi, **la coordinació amb els centres educatius és desigual**: alguns assenyalen com a fortaleza la coordinació i el treball en xarxa que fan, mentre que d'altres veuen que té molt marge de millora.

“L'acompanyament socioeducatiu, que d'això tracta el servei, i el repàs escolar, que d'una banda fan ganxo amb els infants i adolescents i les famílies i de l'altra ajuden al seu rendiment escolar.” (Professional)

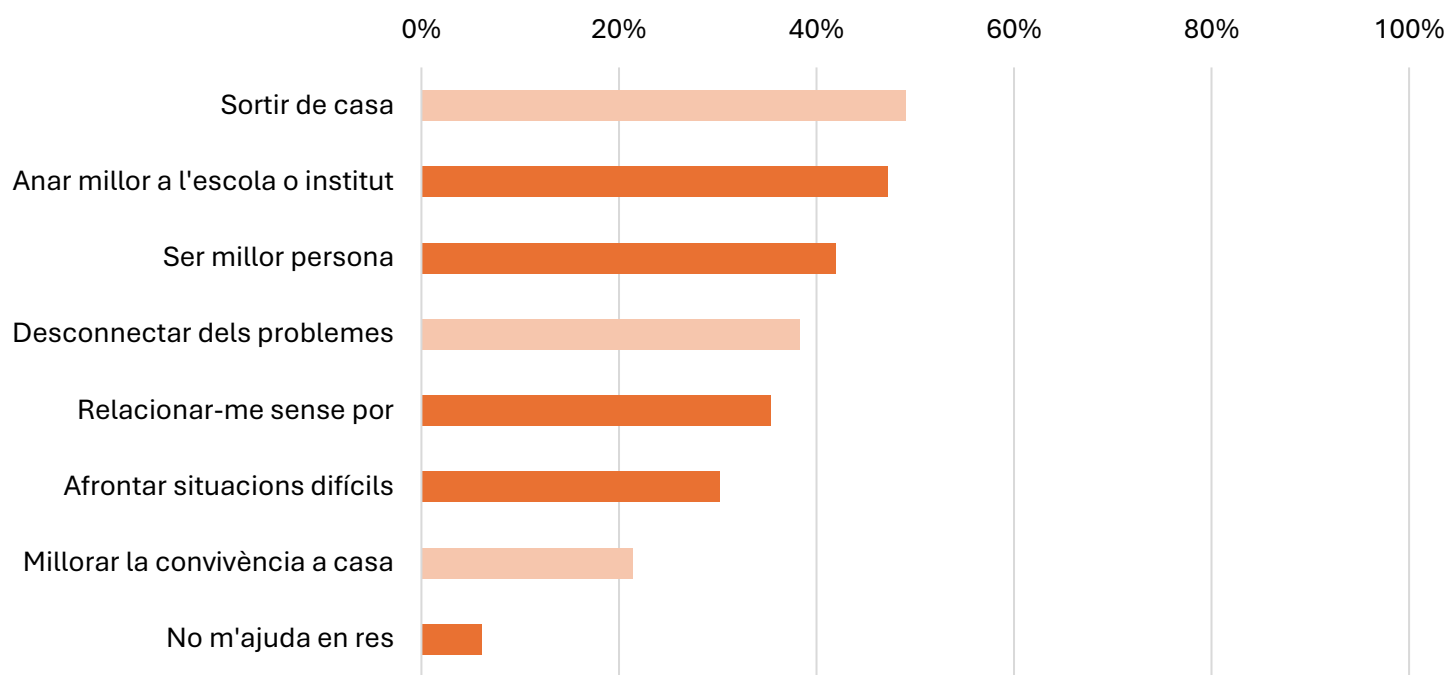
Gràfic 5. Professionals: des del servei es millora:

04 L'educació en el lleure

Els infants i adolescents **diuen que hi van per divertir-se i fer amics** (Gràfic 4) i **valoren positivament les activitats de lleure educatiu que s'hi realitzen**. L'organització interna dels serveis té un fort component d'activitats de lleure que des de la veu dels seus participants és posada en valor. Els nois i noies expressen que hi fan amics, que així **surten de casa**, que els **ajuda a ser millor persona** (Gràfic 6) i que es diverteixen participant d'activitats organitzades, tallers, jocs de taula, manualitats o excursions. Els professionals relaten que fan activitats per a millorar les seves habilitats socials, cognitives, emocionals i creatives.

Gràfic 6. Infants: Anar a aquest lloc a les tardes, m'ajuda a:

Aprentatges del noi/a

Context familiars/social

Quasi la meitat d'infants i adolescents **no participen habitualment en activitats extraescolars o esportives** a part del servei socioeducatiu, però expressen que **voldrien fer-ho**, especialment els més joves (8 a 12 anys).

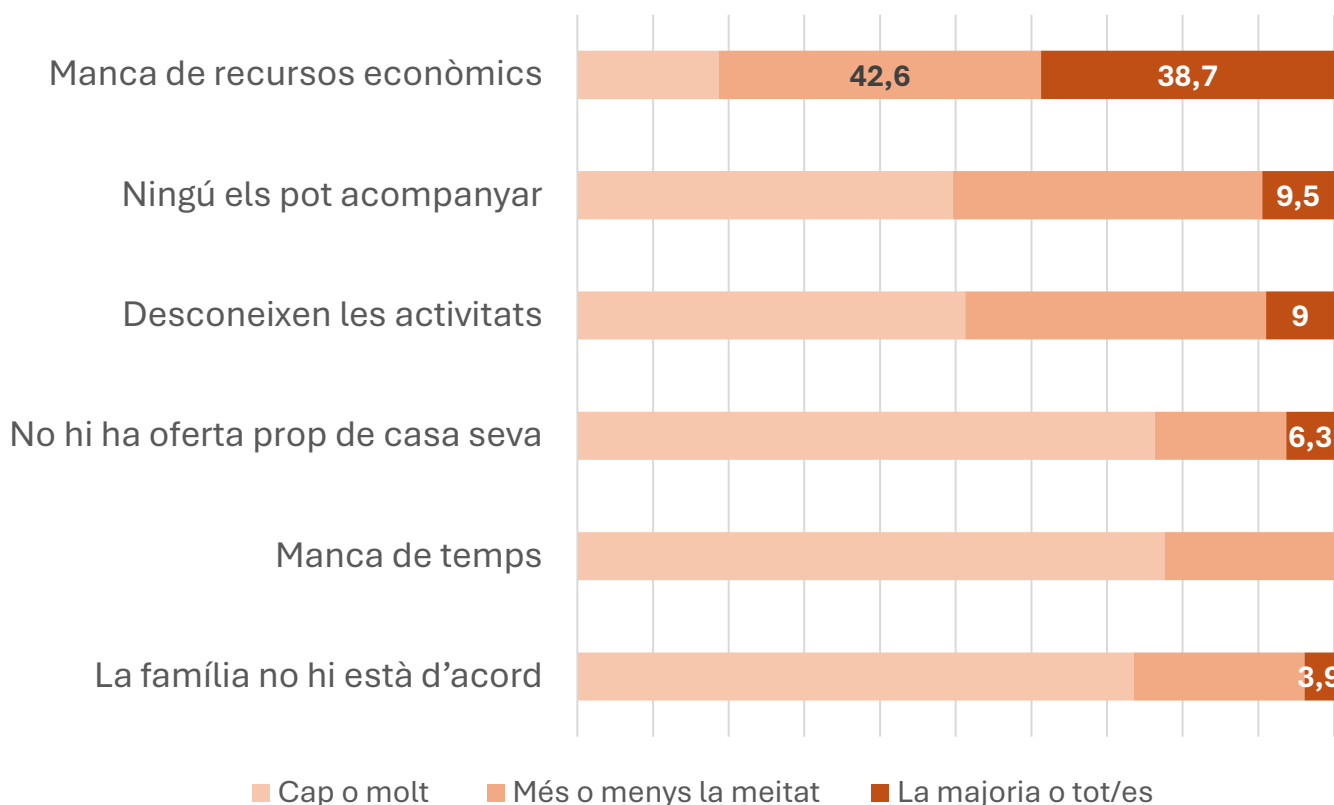
Entre les activitats que voldrien fer destaca l'esport, especialment el futbol, però també altres com la boxa o el gimnàs en el cas dels nois, i el ball, el patinatge i la música, en el cas de les noies. **Només el 4% participa en caus o esplais durant el cap de setmana.**

Alhora, destaca que una tercera part dels infants i adolescents **afirma que no sap per què no fa extraescolars**, però els professionals tenen clar que la barrera principal és l'econòmica (Gràfic 7). N'hi ha pocs que s'estimarien més fer només extraescolars i no anar al servei socioeducatiu, però la majoria expressa **voler combinar les dues activitats**.

“M'agradaria que a tots els nens i nenes els hi donin beca per anar a l'esport o extraescolar que vulguin, ja que no tot el món ho pot pagar.” (Noia, 13 anys)

Gràfic 7. Professionals: No fan altres activitats per:

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

05 La prevenció del risc social i el treball amb les famílies

Les principals activitats que caracteritzen el treball que aquests serveis fan amb **les famílies** són, sobretot, **les entrevistes sovint sense la presència dels fills o filles**. Tanmateix, el rol dels infants és divers segons el servei: hi ha nois i noies que expressen que se'ls comenta el que es decideix a les reunions, mentre que altres no acostumen a saber ni quan es reuneixen ni de què es parla.

En general, la majoria dels professionals valoren que la relació que tenen amb les famílies és bona i continuada, i que els **ajuden a fer tràmits, informar-los i acompanyar-los**. Alguns serveis posen exemples del treball que fan amb les famílies, sovint centrat en les habilitats parentals i l'acompanyament emocional i educatiu:

“L'escolta activa sense jutjar, suport emocional, acompanyament...”
(Professional)

“Realitzar taller formatius amb famílies i fills sobre parentalitat positiva, on puguin interactuar la família i els educadors implicats” (Professional)

Organitzar activitats i festes compartides amb les famílies, assemblees o excursions es tracta d'una pràctica minoritària.

Entre els professionals, hi ha força consens en considerar que un dels objectius dels serveis és la **prevenció del maltractament infantil i que caldria escoltar més els infants i adolescents en els assumptes de la seva família**. Alhora, hi ha disparitat d'opinions per valorar si les accions de prevenció que s'impulsen aconsegueixen disminuir el risc de maltractament. Els equips educatius no poden saber si el fet d'assistir al servei millora o empitjora el context familiar o la convivència, però sí que consideren que proporciona als infants **eines per afrontar-lo i confiança per explicar els seus problemes** (Gràfic 3).

RECOMANACIONS PER A LA PRÀCTICA I LA POLÍTICA

Aquestes recomanacions volen ser respectuoses i, alhora, transferibles a la pluralitat de serveis, dirigides algunes a les polítiques d'infància, d'altres a la pràctica professional o a ambdues.

- **Reconèixer políticament i socialment la funció pública que desenvolupen els serveis socioeducatius de tarda.** Són serveis gratuïts, sostinguts amb fons públics i contribueixen al desplegament de polítiques públiques d'infància que milloren el benestar dels infants i la seva inclusió social des de l'entorn familiar i comunitari. Per tant, cal seguir **potenciant i reforçant la presència i la tasca** d'aquests serveis socioeducatius, respectant la seva diversitat i context.
- Infants i professionals els consideren **únics i útils** a molts nivells. El **component lúdic i de vivència positiva** contrasta amb la visió que sovint es té des de fora considerant-los serveis molt **estigmatitzats**. Cal contribuir entre tots a canviar la mirada.
- En paral·lel i complementàriament, cal reconèixer i generar condicions de possibilitat perquè aquests serveis **orientin a infants i joves cap a activitats extraescolars i de lleure del seu interès**. S'ha de concebre aquesta orientació com una de les seves funcions d'acompanyament, cercant estratègies per assumir el cost de la participació, i donant suport tant en la tramitació de beques, com en l'acompanyament posterior per assegurar-ne la continuïtat.
- Els **infants i adolescents han de ser escoltats** per prendre decisions comptant amb la seva veu: què fer amb aquests serveis i amb el seu temps de lleure és un assumpte que els afecta directament. Cal que sigui un compromís de tothom aconseguir fer efectiva la seva participació.

- Pel que fa al treball amb les famílies, cal enfortir les **competències parentals i habilitats per a una convivència i tracte de qualitat**, promoure **xarxes de suport** i afavorir la **corresponsabilitat educativa**. En aquest sentit també és interessant potenciar la implicació de les famílies en activitats de lleure, sobretot, **espais compartits** amb els seus fill/es, sortides amb la participació de les famílies per reforçar vincles, o trobades informals entre famílies per la creació de vincles i coneixement compartit.
- Respectar els diferents ritmes i interessos que pot suposar el treball amb les famílies i l'acompanyament als infants, **sense vincular l'evolució de la intervenció amb la família a l'assistència o continuïtat de l'infant al servei socioeducatiu**. Els infants necessiten estabilitat en les activitats que realitzen i cal acompanyar-los, individualment o en grup, en el seu desenvolupament, en la descoberta dels seus interessos i en la identificació d'activitats extraescolars, culturals o d'altres que siguin afins. Per tant, el servei hauria de **seguir acompanyant a l'infant independentment del resultat del treball amb la família i de la valoració de risc social que es faci**.
- Mantenir una **coordinació estable amb els centres educatius** i els altres serveis de la xarxa comunitària (salut, serveis socials, etc.). Inclou construir un sentit compartit de la coordinació, formalitzar la periodicitat, compartir informació rellevant i afavorir la coherència educativa entre els dos contextos educatius. També per a potenciar la comunicació amb l'escola davant les **situacions de discriminació** que expressen infants i adolescents. Cal concebre que són necessaris els espais de diàleg dins el servei per acompanyar a infants i adolescents i evitar que es consideri una situació aïllada o que només afecta a l'infant o adolescent que la viu.

- **Obrir els serveis a la comunitat i a altres perfils d'infants.** Per exemple, en dies assenyalats o amb motiu d'una festa, organitzant activitats per la comunitat, o participant en l'organització i assistència a activitats del municipi.
- Habilitar un espai de referència on els infants i joves rebin **suport acadèmic quan el necessitin**, especialment quan no tenen aquest espai o suport a la llar. Pot incloure la reserva de franges horàries per deures o reforç educatiu.
- Una petició expressa dels infants i adolescents és la **d'evitar l'exposició de vivències personals o emocionals que puguin vulnerar la seva intimitat**. És recomanable prioritzar espais individualitzats per abordar situacions personals, i evitar així de parlar de les emocions en espais grupals preestablerts.
- Per la sostenibilitat dels punts anteriors és necessari:
 - a) **augmentar la jornada laboral** (que sigui completa) dels professionals, per a que suposi més reconeixement i suport, i més estabilitat de plantilla. Cal també ampliar el servei allà on hi hagi més demanda i adaptar-lo on no n'hi hagi;
 - b) **establir un pla de formació contínua** - actualització del treball en àmbits com la salut mental, el treball en situacions de violència o de pobresa;
 - c) **augmentar els recursos per atendre la diversitat**.

**Agraïm als infants, joves i
professionals que han participat al projecte.**